

26 Σεπτεμβρίου, 1991

[ΠΙΚΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, Διοτές]

ΜΙΧΑΗΛ ΣΑΡΙΔΗΣ ΑΛΛΩΣ ΜΑΙΚ,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5490).

5 Ποινή — Αμελής οδήγηση κατά παράβαση των Αρθρων 8 και 19 του
Περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμου Ν.
86/72. Ο κατηγορούμενος βαρυνόταν με τρεις προηγούμενες κατα-
δίκες μέσα σε δύο χρόνια για παρόμοια αδικήματα και του είχαν
επιβληθεί χρηματικές ποινές — Το Δικαστήριο τον καταδίκασε σε
πρόστιμο ΛΚ300, αποστέρηση του δικαιώματος οδήγησης για 6
μήνες και δέσμευση με εγγύηση ΛΚ1,000.- για δύο χρόνια.

10 Λέξεις και Φράσεις — "Ειδικοί λόγοι" — Ο όρος έχει δύο έννοιες την
τεχνική και την ευρύτερη έννοια — Για να διαπιστωθεί κατά πόσο
δικαιολογείται αποστέρηση της αδειας ο όρος χρησιμοποιείται
υπό την ευρύτερη του έννοια που είναι συνυφασμένη με την αξιο-
λόγηση των γεγονότων.

15 Απόδειξη — Μαρτυρία της Κατηγορούσης Αρχής που κατατίθεται
στο Δικαστήριο πριν την τροποποίηση της απάντησης του κατηγο-
ρουμένου — Ποία η αποδεικτική της αξία.

Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα Άρθρο 12.3 — Η ποινή πρέπει να
είναι ανάλογη προς τη βαρύτητα του αδικήματος.

20 Ο εφεσείων προσέγγισε διάβαση πεζών στη Λεμεσό με μεγάλη
ταχύτητα και τη διέβη ενώ η παραπονούμενη τη διασταύρωση με
αποτέλεσμα να τη κτυπήσει προκαλώντας της κακώσεις. Ο κατηγο-
ρούμενος μετά το πέρας της υπόθεσης της Κατηγορίας άλλαξε την
απάντησή του και παραδέχτηκε ενοχή.

25 Εφεσίβαλε την επιβληθείσα ποινή σαν έκδηλα υπερβολική στο
σύνολό της και σαν εσφαλμένη ως προς την αποστέρηση της αδειας
η χρήση της οποίας όπως ισχυρίσθηκε ήταν πρωταρχικής ανάγκης
λόγω της εργασίας του.

Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε την έφεση και αποφάνθηκε
ότι:

1. Η βαρύτητα του αδικήματος καθορίζει την ποινή σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 12.3. του Συντάγματος και περιλαμβάνει τόσο τα γεγονότα που προσδιορίζουν την σοβαρότητα του εγκλήματος όσο και εκείνα που άπτονται των προσωπικών συνθηκών του παραβάτη.

5

2. Το πρωτόδικο Δικαστήριο χρησιμοποίησε τον όρο "ειδικοί λόγοι" με την ευρύτερή του έννοια αναφορικά με το θέμα της αποστέρησης της άδειας του εφεσείοντα.

Η παραδοχή της κατηγορίας μετά την ακρόαση της μαρτυρίας της κατηγορούσης Αρχής αποκαλύπτει αποδοχή ουσιωδών γεγονότων που στοιχειοθετούσαν σύμφωνα με τη μαρτυρία την αμέλεια του εφεσείοντα.

10

4. Η δέσμευση με εγγύηση στην προκειμένη περίπτωση κρίνεται σαν εύλογα δικαιολογημένο τιμωρητικό μέτρο παρόλο που δεν είναι σύνηθες σε συνδυασμό με τις άλλες δύο επιβληθείσες μορφές ποινής.

15

5. Η άδεια οδηγού αποτελεί επίκτητο δικαίωμα, η άσκηση του οποίου είναι συνυφασμένη με τους όρους που θέτει ο νόμος για την οδική ασφάλεια και που στην προκειμένη περίπτωση η αποστέρησης της δεν είναι μόνο επιτρεπτή αλλά ενδεχομένως και επιβεβλη- μένη.

20

Η έφεση απορρίπτεται.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Constantinides v Police (1988) 2 C.L.R. 18;

Nicosia Police v Ahmed, 3 R.S.C.C. 50;

25

Mirachis v Police (1965) 2 C.L.R. 28;

Keravnos v Police (1980) 2 C.L.R. 78;

Philippou v Republic (1983) 2 C.L.R. 245;

Αντωνίου v Αστυνομίας, (1989) 2 Α.Α.Δ. 299;

Louroutziatis v Republic (1983) 2 C.L.R. 125.

30

Έφεση εναντίον Ποινής.

Έφεση εναντίον της ποινής από τον Μιχαήλ Σαρίδη άλλως Μάϊκ ο οποίος βρέθηκε ένοχος στις 25 Ιουνίου, 1991 από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού, (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 41256/90) στην κατηγορία για αμελή

35

5 οδήγηση κατά παράβαση των άρθρων 8 και 19 του Περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμου του 1972 (Νόμος 86/72) και καταδικάστηκε από Χριστοδούλου, Προσ. Ε.Δ. να πληρώσει £300.- πρόστιμο, του στερήθηκε η ικανότητα να κατέχει άδεια οδήγησης για 6 μήνες και δεσμεύτηκε με εγγύηση £1,000.- για 2 χρόνια να τηρεί τους Νόμους και τους Κανονισμούς της τροχαίας.

10 Γ. Τριανταφυλλίδης και Χ. Μαλαχτός, για τον εφεσεϊόντα.

Γ. Παπαϊωάννου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για την εφεσίβλητη.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την ομόφωνη απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

15 ΠΙΚΗΣ, Δ.: Μετά το πέρας της υπόθεσης της Κατηγορίας ο εφεσεϊών (κατηγορούμενος) άλλαξε, με την άδεια του δικαστηρίου, την απάντησή του και 'παραδέχτηκε ενοχή στην κατηγορία για αμελή οδήγηση κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων του Περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Νόμου (Άρθρα 8 και 19 του Ν. 86/72).

20

25 Από τη μαρτυρία που είχε προσαχθεί προέκυψε ότι ο εφεσεϊών προσέγγισε με μεγάλη ταχύτητα διάβαση πεζών (στη Λεμεσό) αδιαφορώντας για το δικαίωμα των πεζών να διασταυρώσουν το δρόμο και πλήττοντας εκείνο της παραπονουμένης η οποία την ώρα εκείνη χρησιμοποιούσε την διάβαση, προκαλώντας της κακώσεις που επέβαλαν την μεταφορά της στο Νοσοκομείο. Ήταν η τέταρτη κατάδίκη του εφεσεϊόντα για παραβάσεις του Περί Τροχαίας Νόμου μέσα στο σύντομο χρονικό διάστημα των δύο ετών.

30 Στις τρεις προηγούμενες περιπτώσεις είχε καταδικαστεί σε πρόστιμο για το αδίκημα της οδήγησης με υπερβολική ταχύτητα. Όπως ορθά επισημαίνεται στην απόφαση του Δικαστηρίου με αναφορά στις αρχές που διατυπώνονται

35 στην *Constantinides v. Police*, (1988) 2 C.L.R., 18, οι προη-

γούμενες καταδίκες του εφεσείοντα αφορούσαν ομοιογενή αδικήματα με εκείνο της αμελούς οδήγησης, διαπίστωση που επιβάρυνε την θέση του σε σχέση με την επιλογή και το ύψος της ποινής που θα του επιβαλλόταν. Όπως είναι προδήλο, οι χρηματικές ποινές που του είχαν επιβληθεί στο παρελθόν δεν επέδρασαν ανασταλτικά. Η σοβαρότητα της αμέλειας του εφεσείοντα σε συνδυασμό με τις προηγούμενες καταδίκες του, οδήγησαν το Δικαστήριο να επιβάλει αυστηρή και πολύμορφη ποινή, προφανώς σε μια ύστατη προσπάθεια αποφυγής ποινής στερητικής της ελευθερίας. Το Δικαστήριο καταδίκασε τον εφεσείοντα σε,

(α) £300.- πρόστιμο,

(β) αποστέρηση του δικαιώματος οδήγησης για 6 μήνες, και

(γ) δέσμευση με εγγύηση £1,000.- για δύο χρόνια με όρο την τήρηση των νόμων και κανονισμών της Τροχαίας.

Η ποινή προσβάλλεται ως υπερβολική στο σύνολό της και εσφαλμένη ως προς την αποστέρηση της άδειας, η χρήση της οποίας είναι πρωταρχικής ανάγκης για τη μετάβαση του εφεσείοντα από τη Λεμεσό, όπου διαμένει, στη Λευκωσία, όπου εργάζεται στο Ρ.Ι.Κ. Το σφάλμα προέκυψε, σύμφωνα με το δικηγόρο του, από τη λανθασμένη καθοδήγηση του Δικαστηρίου ως προς τις συνέπειες που επισύρει το αδίκημα της αμελούς οδήγησης, ιδιαίτερα την πλάνη υπό την οποία τελούσε ως προς τις νομοθετικές πρόνοιες για αποστέρηση της άδειας του παραβάτη. Στο σχετικό απόσπασμα της απόφασης που, όπως ισχυρίζεται ο εφεσείων, αποκαλύπτει το σφάλμα, αναφέρεται:

"Το Δικαστήριο εξετάζοντας αυτή την υπόθεση οφείλει να εξετάσει κατά πόσο υπάρχουν ειδικοί λόγοι γιατί να μην ασκήσει την διακριτική του εξουσία να στερήσει τον κατηγορούμενο από την ικανότητα να κατέχει ή να αποκτήσει άδεια οδήγησης."

Η διάκριση μεταξύ αδικημάτων που προβλέπουν τη

στέρηση της άδειας ως μέσο τιμωρίας του παραβάτη και αδικημάτων που αφήνουν το τιμωρητικό μέτρο στη διακριτική ευχέρεια του Δικαστηρίου έχει σε μεγάλο βαθμό ατονίσει ενόψει των διατάξεων του Άρθρου 12.3 του Συντάγματος που καθιερώνει "την βαρύτητα του αδικήματος" ως το απαραίτητο μέτρο για τον καθορισμό της ποινής. Ο όρος αυτός, όπως έχει νομολογηθεί, περιλαμβάνει τόσο τα γεγονότα που προσδιορίζουν τη σοβαρότητα του εγκλήματος όσο και εκείνα που άπτονται των προσωπικών συνθηκών του παραβάτη (Βλ. μεταξύ άλλων *Nicosia Police and Djemal Ahmed*, 3 R.S.C.C. 50). Το άρθρο 12.3 έχει αμβλύνει την διάκριση μεταξύ αδικημάτων που προβλέπουν την αποστέρηση της άδειας ειδικά ως μέτρο τιμωρίας του παραβάτη και αδικημάτων που αφήνουν την τιμωρία αυτή στην κρίση του δικαστηρίου χωρίς όμως να την έχουν καταργήσει.

Ο όρος "ειδικοί λόγοι" στο σημείο όπου απαντάται, αν αποσπαστεί από το κείμενο της απόφασης στο σύνολό του, τείνει να δώσει την εντύπωση ότι ο Δικαστής λειτούργησε κάτω από εσφαλμένη εντύπωση ως προς τις συνέπειες που επισύρει το αδίκημα της αμελούς οδήγησης. Είναι γεγονός ότι ο όρος "ειδικοί λόγοι" έχει αποκτήσει τεχνική έννοια (*term of art*) και συσχετίζεται με αδικήματα τα οποία προβλέπουν ρητά τη στέρηση της άδειας οδήγησης ως τιμωρητικό μέτρο. Η εντύπωση όμως αυτή ανατρέπεται εάν εξεταστεί το πιο πάνω απόσπασμα στο πλαίσιο του συνόλου της απόφασης και ιδιαίτερα των γεγονότων με τα οποία το δικαστήριο συναρτά την ύπαρξη ειδικών λόγων σε συνδυασμό με την αναφορά που γίνεται στη νομολογία. Η έννοια του όρου "ειδικοί λόγοι", όπως προκύπτει από αναφορά σε αριθμό αποφάσεων (Βλ. μεταξύ άλλων *Mirachis v. Police* (1965) 2 C.L.R. 28 και *Keravnos v. Police* (1980) 2 C.L.R. 78) στις οποίες επιβλήθηκε ποινή αποστέρησης της άδειας οδήγησης σε συνδυασμό με τα γεγονότα της προκείμενης υπόθεσης, αναπόφευκτα οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο όρος δε χρησιμοποιείται με την τεχνική αλλά με την ευρύτερη έννοια, συνυφασμένη με την αξιολόγηση των γεγονότων για να διαπιστωθεί αν δικαιολογείται η αποστέρηση της άδειας του εφεσείοντα.

Άλλος λόγος ο οποίος, κατά τον εφεσείοντα, καθιστά τα ευρήματα του Δικαστηρίου για τα γεγονότα που συνθέτουν το αδίκημα τρωτά προκύπτει από την αποδοχή της εκδοχής των μαρτύρων της Κατηγορίας για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες επεσυνέβη το δυστύχημα, παρά την αντίθετη άποψη της Υπεράσπισης, όπως προβλήθηκε κατά την αντεξέτασή τους. Η εισήγηση στερείται ερείσματος. Αυτή η ίδια η παραδοχή της κατηγορίας μετά την ακρόαση της μαρτυρίας της Κατηγορούσας Αρχής, αποκαλύπτει αποδοχή των ουσιωδών γεγονότων που, σύμφωνα με την μαρτυρία, στοιχειοθετούσαν την αμέλεια του εφεσείοντα. Οι μάρτυρες κατέθεσαν ότι ο εφεσείων προσέγγισε τη διάβαση πεζών με μεγάλη ταχύτητα και τη διέβη ενώ η παραπονούμενη, που είχε προτεραιότητα στη χρήση της, τη διασταύρωνε. Αυτό ήταν το στοιχείο που καθιστούσε την οδήγηση του οχήματος του εφεσείοντα αμελή. Χωρίς παραδοχή αυτού του γεγονότος, η τροποποίηση της απάντησης στην κατηγορία δεν θα είχε λογική εξήγηση. Εκτός από τις διαπιστώσεις αυτές, η τροποποίηση της απάντησης του κατηγορουμένου στην κατηγορία μετά την λήψη της μαρτυρίας που θεμελιώνει την υπόθεση της Κατηγορούσας Αρχής δεν αποστερεί την μαρτυρία η οποία έχει κατατεθεί της αποδεικτικής της αξίας ούτε αποκλείει το Δικαστήριο να προβεί σε ευρήματα ή να εξάγει συμπεράσματα από αυτή.

Το τελικό ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί που είναι στο επίκεντρο κάθε έφεσης που στρέφεται κατά του ύψους ή της μορφής της επιβληθείσας ποινής είναι αν αυτή είναι υπερβολική. Το κριτήριο για τον καθορισμό της υπερβολικότητας, εφόσον δεν διαπιστώνεται σφάλμα αρχής και δεν υπεισέρχονται εξωγενείς παράγοντες στην επιμέτρησή της, είναι αντικειμενικό (Βλ. *Philippou v. Republic* (1983) 2 C.L.R. 245).

Ο κ. Μαλαχτός υπέβαλε ότι η δέσμευση του εφεσείοντα με εγγύηση αποκαλύπτει σφάλμα αρχής, δεδομένου ότι αυτή η μορφή της τιμωρίας δεν μπορεί να συμβιβαστεί και δεν συμβαδίζει με την επιβολή προστίμου και αποστέρηση της άδειας. Παρόλο που η δέσμευση με εγγύηση σε συν-

5 διασμό με τις άλλες δύο μορφές ποινής δεν είναι σύνηθες τιμωρητικό μέτρο, δεν συντρέχουν λόγοι αρχής που να αποκλείουν την υιοθέτησή της. Στην προκείμενη περίπτωση εύλογα κρίνεται ως δικαιολογημένο, καθημερινή υπεν-
 10 θύμιση στον εφεσείοντα να τηρεί τις υποχρεώσεις που επιβάλλει ο Νόμος για την λελογισμένη χρήση του δικαιώματος της οδήγησης. Η άδεια οδηγού αποτελεί επί-
 15 κτητο δικαίωμα, η άσκηση του οποίου είναι συνυφασμένη με τους όρους που θέτει ο νόμος για την οδική ασφάλεια (Βλ. Αντωνίου ν. Αστυνομίας, (1989) 2 Α.Α.Δ. 299). Όπως υποδεικνύεται στην *Louroutziatis v. Republic* (1983) 2 C.L.R. 125:

15 "... disqualification serves to emphasize that driving is not an inherent right but a right exercised on licence that may be withheld in the face of abuse of the qualified right. The continued exercise of the right is subject to the condition inherent in the licence to observe traffic rules and regulations as well as the rights of other users of the road". (p. 128)

20 Η αδιαφορία του εφεσείοντα για την ασφάλεια της πα-
 25 ραπονουμένης και η συστηματική παραβίαση των σχετι-
 κών διατάξεων του νόμου που αποκαλύπτουν οι προηγού-
 μενες καταδίκες του, καθιστούσαν την αποστέρηση της
 άδειας όχι μόνο επιτρεπτή αλλά ενδεχομένως και επιβε-
 βλημένη. Οι χρηματικές ποινές που του είχαν επιβληθεί
 στο παρελθόν απέτυχαν να σωφρονήσουν τον εφεσείοντα,
 οπότε η προσφυγή σε δραστικότερα μέτρα ήταν όχι μόνο
 αναγκαία για την προστασία του κοινού αλλά και μέτρο
 αποτρεπτικό για τον ίδιο τον εφεσείοντα.

30 Κρίνοντας την ποινή που του είχε επιβληθεί στην ολό-
 τητά της, δε διαπιστώνεται οποιαδήποτε έκδηλη υπερβολή
 στην τιμωρία η οποία του έχει επιβληθεί, διαπίστωση που
 επισφραγίζει και την τύχη της έφεσης.

Η έφεση απορρίπτεται.